

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri-ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravništvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Tudi Rumunija vojsko napoveduje.

Imenitno novico nam prinaša popolnem zanesljiv vladen telegram od 16. julija iz Bukurešta. Ta pravi: „Ker je vojna vedno bolj preteča, predložil je rumunski vojni minister zbornici prdlog, naj se armada na noge postavi ali mobilizira in naj se jeden del rezerve skliče.“ Kaj to pomenja? Pač le to, da tudi Rumunija hoče za Srbijo iti v vojsko proti Turkom. Kajti že nekaj dnij pred to vestjo čulo se je iz Carigrada, da se začenjajo Turki Rumunije močno bati. Rumunci so Srbom prvo uslugo naredili s tem, da so odločno zahtevali, naj turška flotila ne pride po Donavi navzgor. Turki so to precej dovolili če prav neradi. Komaj pa je ta koncesija narejena bila, uže se je slišalo, da Rumunija zahteva odpuščenja danji (ali tributa), popolno neodvisnost od Turčije in nekaj zemlje na desnem bregu Donave. Dopis „P. L.“ iz Carigrada od nedelje pa kaže, da Turčija tega nij dovolila, — vsled tega mobilizacija rumunske armade.

Baš predno so Srbi boj začeli, bili smo iznenadeni s poročilom, da je rumunska vlada turkoljubna postala, ker je zabranila bulgarskemu odboru v Bukureštu delovati za vstane, in celo zaprla neke odlične Bulgare, mej temi jednega urednika, ki je imel srbski domovinski list. Ostro sodbo smo pri tistej priliki izrekli o Vlahih in tudi belgradski „Istok“ je bil z nami istega mnenja. Ali kmalu je rumunska vlada zaprte Bulgare izpustila, nij jim branila delovanja, v srbskih listih smo naenkrat čitali drugo mnenje, rumunska vlada je

postavila na mejo opazujoč vojni oddelek, doseglja nevtraliteto Donave — in celo položje je tak vid dobilo, da je javno mnenje zopet vprašalo se: ali nij tu skriven sporazumek, ali nijso Rumuni od kraja nalašč tako delali se, ter le ugodnega trenutka čakali? In zdaj je velika verjetnost, da je res tako. Videči Rumunci, da Turki v prvih 14 dnevih vojne proti samej Srbiji nijso mogli niti jednega vojniškega oddelka v Srbijo vreči, dobili so pogum in zdaj tudi oni mobilizirajo.

Za golo šalo Rumunija vendar ne mobilizira cele redne vojske in še jednega dela rezerve. Mobilizacija stane kmalu mnogo milijonov, in Rumunija, ki ima uže nad pol tisoča rednega državnega dolga, nema denarja, da bi ga za prazno demonstracijo izmetala. To je račun, kateri nas napotuje na sklep, da utegnemo resnim in večjim dogodkom v orijentu na sosret iti, nego smo si zadnje dni uže pričakovati upali. Turčija dobi novega sovražnika in mora svojo uže itak Srbiji in Črnej gori nedoraslo vojsko zopet deliti. Če prav Rumuni po glasu nijso posebni vojaki, vendar bodo mnogo Turkov v šahu obdržali in to bode velekoristno. Le daj bog, da se naše upanje uresniči. Kajti potem tudi Grecija ne more mirovati, temuč zahtevati od Turčije Kandijo in one provincije, ki grški jezik govoré. Vsem tem zjedinjencem pa se Turčija ne more ubraniti. Da sicer niti Rumunija niti Grška ne pojdeti v boj iz ljubezni do Slovanov, katere nemati, to znamo. Ali lastni dobiček, lepa prilika, realna politika jih goni in sili naprej.

Usilljivci z nemško kulturo.

V nedeljskem listu glavnega glasila naših nemških Turkov nahajamo pesen svojega so-deželana Auersperga. Starec, kateri je kakor znano, mej svojimi sokrvniki prišel do slave le ker je kot aristokrat v absolutističnem času par liberalnih fraz v verze oblekel (da velik pesnik nij, to pravijo najboljši sami nemški kritiki), žali nas Slované prav po nemškej šegi in navadi, imenuje iztočne, zlasti slovanske narode menažerijo, sebe Nemca pa mojstra, kateri nas divjo zver, „des Ostens wild Gethier“, odgaja, maniro učí, a je vedno v nevarnosti, da ga bodo te divje zveri raztrgale. In končna morála je tej slabej pesni, da je za Nemca nehvaležno delo Slovana v iztoku kultivirati, „es ist ein saures Amt — und bitt' res Brot, Cultur nach Osten tragen“. Tako Auerspergov izdihljaj, onega slavnega nemškega grofa-poeta, ki je v nemških pesnih „Freiheit“ preslavljaj, v parlamentu liberalizem prežvekoval, pri nas doma na Dolenjskem pri Krškem pa s kmeti nič kaj „liberalno“ ne ravnal, kar smo uže večkrat povedali.

Kaj pa moremo Slované Nemcu na to žaljenje odgovoriti? Če ti je tako teško, nositi svojo „nemško kulturo“ v slovanski iztok, imej jo doma! Kdo te je prosil? Mar ne vidiš, da se te povsod branijo, da je tvoj dar danejski dar? Kaj se nam siliš?

Vendar čemu to vpraševanje! Saj vemo, mi in ti, da se pravi „kulturo na iztok nositi“, preloženo v nefigurni obče razumljivejši jezik, ki je malo menj trd kakor nemški, nekaj vse družega kakor kar po bese-

Listek.

Trsna uš.

(Humoreska spisal J. L.)

(Dalje.)

II.

Tisti dan zvečer prideta gospod Štupar, Rezikin oče in gospod Hribar v prej zaznamovano gostilno. Gospoda Hribarja je uže Rezika tako na tanko opisala, da se mi ne zdi potrebno, še kaj pristaviti; Štupar pa je mož majhene postave, čegar kratke noge komaj nosijo precej veliki trebušček. Iz obraza se mu bereta dobrovoljnost in prijaznost. Bil je prej kupec v Ljubljani, in si je po varčnosti precej denarja prihranil, tako, da je po smrti svoje žene lahko mesto zapustil in v tej vasi lepo posestvo kupil; več pa o gospodu Štuparji ne vem povedati. Omenjena gospoda najdeti na precej napolnenem vrtu še jedno prazno mizo, pri kateri se hočeta pomenkovati, kar sta po dnevi zamudila: kmalu stoji prej njima vino naj bolje vrste. To jima danes sicer nij tako

teklo, kakor prejšnji večer, vendar sta prišla do tretjega poliča, ko dospé na vrt mlad gospod s potno torbico na rami. Ko si malo okoli sebe ogleda, sede k mizi našima gospodoma nasproti. Bil je prijaznega, nekoliko bledega obraza, precej obraščen in kacemu učenjaku in umetniku podoben; imel je očala dolge lase, okrogel klobuk in bil sploh po novejši šegi oblečen. Ukaže si vina. Ko si kupico nalije, seže v torbico, kojoj je bil zraven sebe na klop odložil vzame iz nje stekaničico z neko rujavo tekočino in pridene vinu nekoliko kapljic ne zmenivši se za opazovalce. Potem izpije polovico iz kupice.

Gospod Hribar, ki je vse to opazoval, na tihem zašepče svojemu sosedu, ki se nij nič slabega mislil: —

„Gotovo — strupa si je primešal! Pazite, takoj bode začel stermeti in potem se bode zgrudil na tla.“ Oba sta zrla v tujca, kojemu pa nij bilo nič pripoznati. —

„Kaj res menite?“ vpraša Štupar strahljivo.

„V resnici! Saj se po svetu vsak dan

mного ljudi ostrupi; tudi ta je samomorec, le pogledajte ga, saj se mu uže pozna.“

„Presneto!“ To bi ne bilo po volji,

„In da je baš k najinej mizi sedel!“

„Povejva gostilničarju — pa saj je menda tudi sam zapazil to.“

V tem, ko naša prijatelja strahom šepčeta, pristopi res gostilničar, ki je od blizu tudi opazoval tujca in začel kaj jednacega sumiti, k njemu in ga, v zadregi kapico popravlja, prijazno nagovori:

„Prosim, kaj pa ste dejali v vino?“

„Tega vam nij treba vedeti, vam nij nič mari!“

„Se ve da, prav res — pa vendar bi rad —“

„Jaz bi pa ne rad“, pravi gost in konča s tem pogovor.

V zadregi se gostilničar odtegne, pa prične večje in manjše kroge okolu one mize delati, zraven pa pomigne sedaj strežaju sedaj kakemu znanemu gostu, da so tako skoro vsi gledali na tujca, ki se pa navidezno za vse

dah pomenja. — Kakor lastnik menažerijski, mojster divje zverjadi ne kroti svojih levov in tigrov za to da bi jih „manire“ naučil ali celo „svobode“, navadil, temuč le iz samopridnosti, umazanega egoizma in iz lakomnosti po denarji, katerega mu zarad tega gledalci skupaj znašajo, tako tudi vam nij za kulturo, nego za nekaj družega. Nehajte hinavčevati!

Jugoslovansko bojišče.

Srbski oficijalni telegram od 14. julija se tako glasi: „Turška poročila iz Sarajeva o bojih pri Novem Pazaru po vsem nijso resnična. Kar se tiče turškega pripovedovanja o naših izgubah, morala bi Srbija uže brez vojske in orožja biti. Ali temu nasproti je konstatirati, da je naša vojska skoro povsod na turškeji zemlji, Turki pa nijso še nikjer v srbsko zemljo prodrli.“ S temi besedami se dobro in stvarno odbijajo turška in vedno nemška poročanja, kako so Srbi tu in čam izgubili. Za zdaj smemo še vedno dobro upanje ohraniti. Glavnega udarca nij bilo še nikjer. Srbi se povsod bijejo hrabro. Turki v šancah in za obkopi imajo dandenes, ko so izvrstne nove puške, lažje stanje. Vse pride na to, da Srbi na jednom mestu verige proderó, in koncem na to, kdo bode mogel dalje vstrajati,

Nemški listi tudi natolcujejo, da so Črnogorci sebični in le za sebe v Hercegovini operirajo, namesto da bi brž marširali na srbsko mejo. Tudi to je lehkomiselnó ali iz sovražnosti govorjeno. Črnogorci prvič ne morejo za svojim hrbtom pustiti oboroženega sovražnika, da bi potem, ob priliki nesreče, niti ne mogli kod domov; drugič je pa pomisliti, da črez Hercegovino nij železnic, kakor na Nemškem in Francoskem, da, niti ne belih cest, torej gibanja in premikanje črnogorskih vojníkov ne morejo primerjati se s kretanjem vojska v zadnjem fancosko-nemškem ratu. Črnogorci morajo črez strma brda, morda mnogokrat kakor v gosjem maršu drug za družim in če se cela vojska, ki mora soboj živež in strelivo nositi, na dan štiri ure premakne, je to uže mnogo.

Iz Dubrovnika se telegrafira: Črnogorci so zasedli Lipnik, utvrjen kraj blizu Metokije, kjer so Turci, da si jih je 6000,

razvili belo zastavo (znamenje, da se hote udati.) Cela planina Gačko je od Črnogorcev zasedena. Knez Nikola maršira v Nevesinje.

O bitvi Hercegovincev na Kleku poroča „Pol. Corr.“ sledeče: Bitka je bila pri Gunjenem selu poleg Utova na cesti v Klek, prav blizu necega studenca. Nek blizu Utova in okolici utaborjen turški bataljon, kateri nij imel dosta vode, poslal je 200 mož v Gunjevo selo po vodo k imenovanemu studencu, tu pa so hoteli Črnogorci združeni z vstaši Turkom vodo zabraniti. Vstaši so se nastavili v zasado ali zavetje in tako so napadli Turke. Nekaj Turkov je zasedlo naglo bližjo hišo iz katere so na Črnogorce streljali. Večina Turkov, katere je popustil glavni oddel v Utovi, potolčena je bila, nekaj jih je pak ušlo. Vstaši so Turke v omenjenj hiši zasledili ter jih potem obkolili in prisilili, da so se udali. Vstaši so dobili na ta način 15 ujetnikov. Število ujetih in ranjenih vstašev in Črnogorcev znaša 30 mož. Mej mrtvimi je jeden najhrabrejših črnogorskih častnikov, Bogdan Spoić iz Zubcev.

Štirinajst ranjenih Črnogorcev je došlo v Dubrovnik, kateri so dejani v tu napravljene provizorični lazaret, kateremu daje vojno poveljništvo hrano, zdravnika, postrežnike in posteljo, damen-komité pak perilo. Mej ranjenimi je tudi Risto Radojev, poveljnik Bjelopavlovića, in duhoven Stjepan Bulajec iz Grhovega. Večjidel so vsi ranjeni na ramenah, ker v boji z handžarom v roci Črnogorci skušajo Turkom glavo odrezati, Turki se pri takej priliki branijo z bodalom, ako revolverja nemajo. Deset Črnogorcev, kateri so ranjene pripeljali bodo tu internirani.

Dalje poroča istemu listu 15. jul.: Včeraj so dobili Črnogorci Stolac in Ključ in to po predaji Turkov. Te dve kuli ste bili dobro zašancani, ter je imela vsaka po 120 mož posadke. Ker je Muktar-paša zadnji čas vse utvrjene kraje popustil s svojimi velicimi zalogami, vsled tega so dobili Črnogorci v imenovanih krajih šotorov, veliko municije, 6 topov, 200 volov, 600 ovac in mnogo živeža. Vsi ti kraji so se udali brez boja. Po družem opominu uže razvile so posadke bele zastave, ter odposlale glasnike ali beriče k

Črnogorcem. Ko so Turci orožje oddali, pustili so jih oditi kakor jim je bilo drago. Za obe stranki je bila res to prav dobra „kupčija“. Črnagora ne potrebuje nikacih ujetnikov, ker jih ne more živeti in spraviti, in Turci so postali tudi uže toliko pametni, da se ne žrtvujejo zastoj.

Iz Rusije je prišlo za Črnogoro in sicer v Cetinje veliko moke. Odlične gospe iz Moskve so naznanile v Cetinje svoj prihod, kder bodo službe in dolžnosti usmiljenih Samaritank prevzemale. Tudi denarja je prišlo iz Moskve. Vse to bodo Črnogorci zelo potrebovali. Zaloge nijso ravno velike, in marsikatere reči še manjka. Razen kruha in čebulje ne dobi Črnogorec ničesa. Frišnega mesa ne jedó po več dnij, Mesne konserve bodo za Črnogorce jako koristne.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. julija.

Iz *Gradca* se poroča, da je 120 volilcev ministra Stremajerja pozvalo naj pove, kako misli o nagodbi z Majari. Volilci si pridružujejo povedati mu svoje nazore (t. j. najbrž agitacija zoper nagodbo.)

Ukaz *vojnege* ministerstva častnikom v Hrvatskej Slavoniji in granici štacioniranih polkov, prepoveduje utikati so v javnih prostorih v politične pogovore, v rasojevanja položja, najmenj pa o vojnih zadevah na našej meji.

V *hrvatskem* saboru je ban odgovoril na Makančevó interpelacijo rekoč, da bode obsedni stan le potem uveden, če bode Hrvatska ravnala se po nazorih nekjh ljudi. Kaj je to?

Blago *magjarsko* pleme je naredilo novo junaštvo. Zaprli si občinskega tajnika Demetra Markovića v Bački, zavoljo „omladinskega rogoviljenja.“ Sedaj je pa Magjarom prihodnjost osigurana.

Vnanje države.

Rusija želi, trdi „Echo d. parl.“ konferenco, na katerej bi se za zdaj rešilo orientalno pitanje in sicer tudi tako, da status quo ostane še pet let. — Peštanski viri poročajo, da si knez Gorčakov prizadeva šesttedensko primirje mej Srbijo in Turčijo napraviti ter da je v tem smislu uže pisal drugim kabinetom.

Angleški minister Carl Derby je odgovoril nekej deputaciji, da je Anglija za ostro neutraliteto, samo potem ne, ako bi ptijatelj-ske oblasti hotele konec boja podvizati. An-

to nij nič zmenil. — Hribar pa zopet reče na tihoma svojemu prijatelju:

„Le pogledjte, pozna se mu na nosu, da bode kmalu po njem.“

„Jaz ne zapazim ničesa“ odgovori Štupar boječe. „Veste kaj, — plačajva in odlaziva. Ne mogel bi gledati, da bi kdo . . .“

„Ko bi bil vsaj občinski sluga tu — a sedaj pazite.“

Pa če tudi so vsi po strani ogledovali čudnega gosta, in je krčmar še vedno gostom migal, bilo nij na njem še vedno ničesar zapaziti.

„To ti je počasen strup“, meni Hribar, „pa glejte, sedaj si ga je uže v drugič mej vino vlil, ker nij bilo prvič zadosti. Sedaj bode videli.“

Pa čudnemu se nič ne zgodi; kmalu potem si še ukaže prinesti pečenke in videlo se mu je, da mu dobro diši.

Kake dobre pol ure je preteklo, ko se gospod Štupar proti sosedu obrne; Najbrž sva se brez potrebe bala“, in ne čakaje njegovega odgovora se primakne po klopi tujcu nekoliko bližje z besedami:

„Dovolite gospod, da se s svojim radovednim vprašanjem na vas obrnem: bi mi hoteli povedati, kaj ste pridejali svojemu vinu?“

„Zakaj ne, gospod, to je neka esenca, kojo sem sam znašel in ki da vinu boljši okus.“

„Kaj, vi ste znašli? . . vi ste tedaj . . .“

„Doktor zdravilstva, odgovori mladi gospod smeje se, imenujem se dr. Ivan . . . a, pa saj bode uže zvedeli moje ime, saj nij toliko do tega, naj mi je ime tako ali tako. Če pa hočete mojo iznajdbo poskusiti, postrežem vam rad ž njo.“

Gospod Štupar, ki se je bil po teh besedah popolnem prepričal o ničevosti svojega strahu in o resnici tujčeve znajdbe, predstavi mu sebe in svojega prijatelja, in pomakne precej brezskrbno svojo na pol izpraznjeno kupico proti doktorju, ki mu vlije nekoliko kapljic one čudne tekočine v vino. Gospod Štupar začetkom le po malem okuša, potem pa dobro potegne in vesel vsklikne: „Ha, to ti je dobro!“ Nazadnje pregovori še Hribarja, da si dá nekaj kapljic primešati, ki je pa tudi hvalil izvrstno esenco, kojo sta imela prej za

pomoč na oni svet. Gostilničar je zmirom večje kroge okolu mize delal, in se nazadnje popolnem zgubil, drugi pa so se smijali zaradi nepotrebne strahu.

Štuparju se sedaj razveže jezik. „Gospod doktor, pravi, vi gotovo razumete tudi vinstvo. Morebiti bi nam vedeli povedati kaj o trsnej uši, ki nam vinorejcem strah dela — in kako bi se dala pregnati.“

Ivan Prelaz, kajti ta je bil naš tujec, naredi prav resen obraz, in pravi na pol za-se: „Phylloxera vastatrix je vinoreji res zelo nevarna pa z vednostjo, ki je še mnogokatero zlo znala odvrniti, bi se tudi ta žival ukrotila, in dokaj vina bi se rešilo. Tudi jaz se pečam pravi ponižno, „nekoliko časa s tem predmetom in le zaradi tega me vidite denes v tej vasi. Slišal sem v bližnjem mestici, da raste pri vas dobro vino, torej sem se namenil tukaj najprej svoje študije začeti. Tu v mojej torbici vidite nekoliko priprav za moje delo, kakor mikroskop, nekoliko kemikalij in druge take reči.“

„Kaj res?“ . . vpraša Štupar vesel, — o potem smo dobri. Gospod doktor, ki je

glijala le za to, ni pritrčila berlinskemu memorandumu, ker je mislila, da ne bode reusiral. Svojo floto je poslala v srednje morje za varstvo nevojajočih. Francoska in Italija ne bosti nič storili, kar bi bilo motenju miru podobno. Nemčija nema direktnega interesa v orijentu. Anglija smatra kakovo evropsko vojsko za največjo nesrečo. Avstrija želi v lastnem interesu ohranjenja miru. Da si ravno je v Rusiji močna slovanska stranka, vendar je ruski car za mir. V Zakupih se je sklenilo neintervenerati, ali mogoče je, da se bode posredovalo še od vseh velesil in v tem slučaju bode Anglija za slovo vseh držav. — To Derbyjev govor. Vidno je, da politični razgled angleškega modrijana nij posebno duhovit niti originalen.

Dopisi.

Iz nemške Idrije 14. jul. [Izv. dopis.] Ker se tukaj v Idriji čas volitve novega župana bliža, moramo mi naravnost povedati, da sedanji župan nij več za našo mestno ljudstvo, in sicer zato ne, ker če pride kak slovensk ubožen človek k njemu, ga videti ne more, še manj pak mu hoče kaj pomagati. Mi župane le zato volimo, da nam v potrebah pomagajo, ali tudi da so naši besedniki.

Dne 14. prosinca t. l. pride k mestnemu županu g. Perliču nek usnjar, in se pritoži, da je njegov fant (rokodelsk učenec) na svoj dom (Šent Vidsko goro) šel, in zavoljo hude zime nij nazaj prišel ali priti mogel, prosi, da bi g. župan na županijo Šent-Vidsko goro pisal; a ta mu odgovori: „jaz ne znam kranjsko pisati,“ in ga iz pisarnice izpusti. Ali je li to prav? Mi torej potrebujemo take župane, da so zmožni našega domačega in tudi nemškega jezika. Kaj bi bilo tedaj, ko bi bil fant zmrznil, kje bi se bil iskal? Ali g. župan usnjarju nij mogel te dobrote izkazati, in povprašati ono županijo, ali je fant doma, ali ne? Ali je to tako težko delo? Se ve da, ker naš g. župan le tako uradujejo, kakor mu idrijski „gospodje“ uradovati ukazujejo ali nasvetujejo? Zato naj ga le gospodje volijo, mi domačini ga pa ne moremo več. Mi idrijski hišniki, bodi si rudar, rokodelc ali trgovec, pogovorili smo se, volimo rajši prejšnjega župana g. Kajetana Straneckya. Dokler je še on bil, dobro je delal, in se moško obnašal.

Iz Vrhnike 17. jul. [Izv. dop.] Kako se naše občinstvo za dramatiko zani-

miva, to je včerajšnji večer očitno pokazal. Pričakovali smo z radovednostjo predstave slovenskega dramatičnega društva ljubljanskih igralcev ter smo g. Kotnikovo dvorano popolnem napolnili.

Petje nam je jako dopalo, posebno četerospjev „Tičica v gozdi“, dopalo je tako, da je bil buren rokoplesk, na kar so morali večkrat ponavljati.

Igra „Hišina“, katero sta predstavljala gospa Odijeva in gosp. Šušteršič bi bila lahko bolje izpala. Čudno se nam zdi, zakaj se igralci bolje igre ne navađijo, da ima šepetalec potem toliko opraviti, tako da je proti konci igra postala premalo zanimiva. Če morebiti ti gg. udje sl. društvo mislijo, da je za na kmete vse dobro, onda se motijo. Sicer pa upam, da je bilo društvo z dohodkom zadovoljno.

Da sodim nepristransko moram našejs naspotnej stranki za mnogobrojno udeležbo veliko hvalo izreči. S tem smo pokazali, da bi na Vrhniki prav lahko kako društvo zivotarilo. Pustimo vendar uže jedenkrat osobna mrženja ter delajmo složno. Skoraj vsaka večja vas ima kako društvo, bodisi bralno društvo ali pa čitalnico i pri nas bi ne bilo kaj ustanoviti mogoče? — Vzбудimo se vendar iz dolzega spanja, ter delajmo zjedinjeno.

Iz savljske doline 15. jul. [Izv. dop.] V Št. Pavlu smo uže dolgo časa imeli le jedno učiteljsko moč. Za drugo učit. službo se je v najnovjšem času oglašil tudi neki g. T. . . a iz tržaške okolice. Kakor njegova izpričevala kažejo, je on izvrsten učitelj in ima izpričevalo učiteljske sposobnosti št. 2. Poleg tega je on aprobiran učitelj za slovenske, nemške in italijanske šole. — Obiskal je — kakor svedoči prošnji priloženo izpričevalo dvoletni kmetijski kurz kmetijske šole v Gorici in to izpričevalo je velevažno posebno tudi zaradi tega, ker je on prav dobro klasifikovan. Sploh rečeno: boljše moči bi v Št. Pavlčani težko dobili. — Krajni šols. svet ga je tudi predlagal za to mesto in c. k. okraj. šols. svet tudi imenoval. To se je g. T. naznanilo in on se je uže preselil na Štajersko. Pričakoval je le še dekreta c. k. dež. šols. sveta. A c. k. dež. šols. svet je za to mesto dekretiral g. P. iz Koroškega in pustil g. T. na cedilu. Tedaj dva učitelja za jedno mesto. Kaj se bode zdaj počelo vedo bogovi. — Mi

želimo in tudi terjamo, da se nam take učitelje dekretira, katere smo mi predlagali in jih c. k. šols. svet tudi za dobre pripoznal. Zakaj bi ne bil za to mesto sposoben g. T.? Kje tiči zajec? ker je narodnjak? Ravno narodnjaki so dobri učitelji, in da to spoznate nastavite si naočnike; pogledjte dobro vse šole na spodnjem Štajerskem in videli bode, da tam kjer so učitelji narodnjaki je šola hvale vredna in tudi njeni sad obilen; a naopak je v šolah, kjer gospodari nemčurski jezik. — Sicer bodejo Št. Pavlčani z g. P. tudi zadovoljni, ker je nek narodnjak in hoče baje radi tega jo na spodnje Štajersko potegniti ker se je naveličal poslušati koroške „afterpedagoge“ i hoče v domovini služiti slov. narodu. — Vendar naj se gospoda T. ne pozabi i ga odškodi z njemu primerno učit. službo. Učiteljev vedno pomanjkuje tedaj dajte mu jedno službo i bode veseli, da dobiste prav dobrega učitelja. Boljši je gotovo, nego taki starikasti učitelji bivši financarji“ i take šleve, kakor je gomilski učitelj. — kateri je bolj kacemu dobro rejenemu fajmoštru podoben nego učitelju — naroda. — Na Vranskem bodo baje tudi dobili tretjega učitelja. Saj ga potrebujejo dva ne moreta nositi tako breme, to mora vsak priznavati, da je le pokukal v šolsko sobo.

Domače stvari.

— (Promoviranje.) G. Franjo Gros, naroden Slovenec je te dni naredil na dunajскеj univerzi doktorat prava.

— (Politični špicelj.) To gnjusno opravilo je prevzel glasnik naših nemškutarjev, „Laib. Tagbl.“ V svojej številki od sobote poroča, da bodo praznovali Slovenci avgusta meseca spomin slovenskega pisatelja Janežiča na Koroškem pa perfidno in brez povoda denuncira, da bode zraven tudi tabora, ter vlado kliče na pomoč naj nam naredi črto čez račun po političnej strani praznovanja. To se pravi: kliče se naj se prepove čisto le literaren in pijete ten shod na spomin našega pisatelja, kajti na politiko pri nas nij nihče pomislil v tej zadevi, če prav imamo postavo o svobodnem zbiranju in združevanju. Grd pak je in le nemškutarsk posel — špicljevanje.

Razne vesti.

* (Kumani na Ogerskem) govore sedaj magjarsko. Pred sto leti je umrl zadnji

znašel tako izvrstno esenco, ukrenil bode tudi v tem oziru kaj pravega.“

„Upam vsaj. Pa prva skrb mi mora biti za kako stanovanje, kjer bi mogel mirno svoje delo vršiti. Bi mi le hoteli povedati, kje bi se tu kaj pripravnega našlo. Vsaj veste kakšno bi rad.“

„O gospod doktor le nobenih skrbi! V veliko čast si bodem štel, če se ne bode sramovali moje hiše. Prostora imamo dovolj, in za pripravnost bodem po moči skrbel. Pri meni ostanete, dokler vam drago.“

„Z veseljem sprejemem vašo blagodarno ponudbo, odgovori vzradovan, le bojim se, da vam ne bi bil nadležen. Sicer se bomo pa uže natančneje pogovorili, če hočete, razodel vam bodem tudi skrivnost svoje iznajdbe.“

„Vi ste mož in po mojej volji, gospod, de Štupar. Pojmo takoj! Poskusiti hočemo mojo domačo kapljico, ki je še brezi vaše tekočine prav dobra. Vam je ljubo gospod?“

Naš mladi prijatelj je bil z vsem zadovoljen, torej plačajo in otidejo proti Štuparjevi hiši.

Gospodičina Rezika se je pač nadejala kaj tacega, a vendar se je čudila, kaj da je oče tako vesel jej predstavljal zdravnika in sicer z največjo zaupnostjo, a igrala je svojo nalogo dobro, tako da nij bilo nikakor poznati, da se ne vidita prvič. Nikedar še nij vredila tako hitro nobene sobe, kakor to, katera je bila odločena Ivanu v stanovanje.

Gospodar pelje svoja prijatelja na vrt, kamor je ukazal prinesiti najboljšega vina. Pa prileglo se jim je tudi, kakor se je videlo, kajti nobenega nij bilo treba priganjati; posebnega čuta do lepote pa menda tudi nijso imeli, kajti čarobna noč se svojim milobledim svitom nij nobenega odvalila od žoltega vinca.

Bilo je uže polu noči, ko se spomnijo, da je treba trudnim udom tudi počitka. Vinorejca sta ga imela precej pod klobukom, česar ne morem zamolčati, da tudi nerad škodujem njiju časti. Janko pa se je znal zdržati, da se ga nij prijelo vino, ker je pil le na videz, in čakal prve prilike, da bi mogel svojej ljubi dati potrebnih pravil, kako naj se vede in kaj naj najprej stori. To se mu je

tudi posrečilo učiniti, ko sta se ga bila njegova tovariša uže precej nalezla bila. — Hribar je bil preokoren, da bi bil prišel sam v svojo sobo. Spremita ga torej Rezika in vrtar Matevž, kateri tudi oblečenega, kakoršen je bil, spravi na posteljo, kjer je kmalu se smerčanjem naznalil, da spi spanje neskrbnega zemljana, kakor ga je spal nekedaj očak Noe. Sedaj se začne v njegovej sobi pravo delo. Ker je bila precej nizka, in so primerna tej bila tudi dvoja njena vrata, dala so se z omaroma skoro popolnem zakriti. To je Rezika s pomočjo vrtarja in mlajše dekle, ki je bila prišla jima pomagat, po volji Jankovej tudi kmalu prav tiho storila, in čez par minut bi bilo nenavadnemu uže težko najti, kje da sta izhoda. Še jedenkrat se ozre na Hribarja, ki je še vedno — sedaj dur, sedaj mol škalo prebiral, in zapuste skozi okno po lestvi zasterto sobo. Vrtar, ki je šel zadnji, pripre dobro okno za soboj, da ne bi jih to izdalo, in skrije v obližji lestvo.

Za nekaj trenutkov je bilo v Štuparjevi hiši vse mirno. (Konec prih.)

kuman, kateri je kumanski jezik še razumel. Ta jezik je bil nek vzhodno-turški dijalekt, kateri je bil bolj podoben sedanemu turškemu nego magjarskemu. Nek spisani kodeks v Benetkah od začetka 14. stoletja, kateri je bil nekdanj lastnina Petrarke, izkazuje najstarejšo zaznamovanje kumanskega jezika. Kodeks je pisan v Krimu, v njem je tudi nekaj nemškega: Nemeč v Krimu v začetku 14. stoletja pod Kumani! Jezikoslovec grof Geza Kuun iz Sedmigradskega ukvarja se z izdajanjem neke knjige tega čudnega jezika.

* (Največje katoliške cerkve v Evropi) merijo po novi meterski meri v štirijaških metrih: cerkev sv. Petra v Rimu 15.132, sv. Pavla v Rimu 7588, stolna cerkev v Kölnu 6292, blažene Marije v Parizu 5316, stolna cerkev v Speierju 4561, v Strassburgu 4170, v Metz 3815, v Mainzu 3750 in cerkev sv. Štefana na Dunaji 3240. Kdor je kedaj bil na Dunaji v cerkvi sv. Štefana in občudoval njeni 140 metrov visok zvonik, si lahko domisli, kolika mora biti cerkev sv. Petra v Rimu. Ta je namreč petkrat večji od ceker sv. Štefana in njena kupla moli tako visoko v nebo, da bi zvonik sv. Štefana v njej in pod njo prav lahko stal.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicini in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsna, in na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprobavljene, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih. otožnost, diabet, trganje, shušanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučiliščih v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sešni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in ia neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalc in čel mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne in nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalc.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalescière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznij, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na cen, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescière-Biscuiten v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih

lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povsetjih. V Ljubljani Ed. Wahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravalle, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (17)

Dunajska borza 17. julija.

(izvirno telegrafsko poročilo.)	
Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld. 85 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69 . 65
1860 drž. posojilo	113 . —
Akcije narodne banke	863 . —
Kreditne akcije	149 . 30
London	125 . 75
Napol.	9 . 97
C. k. cekini	5 . 83
Srebro	101 . —

Št. 7861.

Naznanilo.

Na deželnej in kmetijski šoli v Grotendorfu oddajo se začetkom prihodnjega šolskega leta, t. j. začeni od 1. novembra 1876 štiri štipendije po 120 gld. in tri po 100 gld.

Ker morejo oni, kateri hočejo v ta zavod vstopiti, najmenj 16 let imeti, na telesi zdravi biti, kože stavljen imeti, neoženjeni in neomadeževani, ter zmožni biti onih predmetov, kateri se podučujejo v ljudskih šolah, in poleg tega, da imajo prosilci za štipendije one lastnosti, morajo biti še Štajerci in dokazati njih premoženje.

Prošnje, s krstnim listom, s izpričevalom zdrževanja in zdravja, nadalje s šolskim izpričevalom, ter s potrjilom županskem o premoženju, naj oddajo prosilci osobno ravnatelju deželne poljedelske šole vsaj do 15. septembra 1876. (222—1)

V Gradci, 3. julija 1876.

Od štajerskega deželnega odbora.

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.; nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sé železnim jodrom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—16)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajske cesti v Ljubljani.

Denes vtorek 18. julija 1876

in vsak sledeči dan:

Velika predstava

z novo izbranim programom.

(223—1)

K sklepu:

„ŠNEWITTCHEN.“

Velika fantastična čarovna pravljica Grima izdelana za Cirkus ter predstavljena po ravnatelju Sidoli s navlašč zato uglašeno godbo. Predstavlja se s 95 otroci in v starosti od 10—12 let s popolnem novimi rimskimi triumfalnimi vozovi poleg pa še s štirimi nalašč zato napravljenimi kočijami, v katere so upreženi Miniatur-ponny in Trakenski žrebci vkupaj je tedaj 15 konj. Spremlstvo princa mej tretjim dejanjem. Španjski grotesk-tamburin-ples, plešejo ga 8 otrok v navlašč zato napravljene obleki.

I. dejanje. Čarovno srčalo ali pregnanstvo „Šnewittchena“ ter odpeljanje k smrti z rabeljem.

II. dejanje. „Šnewittchen“ v gozdu z rabeljem, kateri ga potem iz-

pusti. Našenje hiše pritiklovev ter sprejem tamkaj. Vstrunjenje po mačehi. Rešitev po pritiklovcih. Prihod princa, zaročenje in odhod v novo domovino.

III. dejanje. Poroka in svečanost. Prihod

gostov, vitezev, Španjcev, plemenitav in plemenitih gospic. Španjski tamburin-ples, katerega pleše 8 otrok z zato uglašeno godbo. — Kronanje Šnewittchena.

Končni-tableau.

Uvrševanje spreveda. Elegantni mitvaški voz, v katerem so upreženi 4 trakenski žrebci, vse izvrstno urejeno. Šnewittchen spremljavši ga princ na rimskem triumfalnem vozu, v katerem so upreženi 3 Miniatur-ponny. Za njima slede badari, državni in vozovi za lov, 8 španjskih kortov, vsi svečeniki princa poleg pa še vsi drugi gostje svečanosti.

P. p. moja skrb bila je vedno pridobiti si naklonjenost p. n. občinstva po neutrudljivem delovanju vseh močij v oziru sodov, kakor tudi v aranžiranju pantomim. Usojam si tedaj na to pravljico posebno opozoriti. Vse tu se nahajajoče dvoranske in gozdne dekoracije, so kakor naznanjajo slavni umeteljniki malane v Monakovske akademiji lepe umetelnosti. Obleko najelegantnejše izdelane, vse kočije, in državni vozovi, kateri se pri tej predstavi nahajajo, so novi.

Z odličnim spoštovanjem

T. Sidoli, ravnatelj.

Kasa se odpre ob 6. uri. Začetek točno ob 8. uri.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.